

**ਮੁਕੁਲ ਮੁਦਗਲ, ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਅਜੇ ਤਿਵਾੜੀ, ਜੇ.
ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਮੋਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ**

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ,- ਉੱਤਰਦਾਤਾ

2008 ਦਾ CWP ਨੰ. 20241

16 ਸਤੰਬਰ, 2010

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—Art.226—ਦੋਸ਼ੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਘਿਨਾਉਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਾਧਾਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਆਫੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ—ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਨੀਤੀ ਘੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਅਨੁਦਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਬਣਾਉਣਾ - ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਕਤ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।

ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਨੀਤੀ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੀਤੀ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਅਨੁਦਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਬਣਾਵੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਕਤ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਕਤ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(ਪੈਰਾ 4 ਅਤੇ 5)

ਅਮਿਤ ਚੋਪੜਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ (ਐਮਿਕਸ ਕਰੀਏ)।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਧੂ ਦਿਆਲ, ਐਡੀ. ਏ.ਜੀ.ਪੰਜਾਬ।

ਮੁਕੁਲ ਮੁਦਗਲ, ਸੀਜੇ (ਓਰਲ)

(I) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੱਟੀ ਗਈ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਸਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ

ਮਿਤੀ 19 ਨਵੰਬਰ, 2008 ਨੂੰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਤਿੰਨ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਫੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਸੀ:-

“(i) Crl. 2003 ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1707-ਐਸਬੀ (ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੁਮਾਰ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਪੁਨ ਜਾਬ ਸਟੇਟ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ 7 ਅਗਸਤ, 2008 ਨੂੰ ਹੋਇਆ।

ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਨੰ. 56 ਮਿਤੀ 6 ਫਰਵਰੀ, 2002 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 376 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 6 ਅਗਸਤ, 2003 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਐਨ. ਅਗਰਵਾਲ, ਤਤਕਾਲੀ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਿਰਾਸਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 4 ਸਾਲ 6 ਮਹੀਨੇ 20 ਦਿਨ ਦੀ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣ ਅਤੇ 5 ਸਾਲ, 5 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 26 ਨਵੰਬਰ, 2006 ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ 10 ਦਿਨ.

(II) Crl. 2003 ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 964 (ਮੋਹਿੰਦਕਰ ਪਾ! ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ)

ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ (ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 376/511 ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 73 ਮਿਤੀ 21 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2002), ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 7 ਮਾਰਚ, 2003 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਜੀਵ ਬੇਰੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਤਤਕਾਲੀ ਐਡੀਲ ਸੀ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਅਦਾਲਤ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਿਰਾਸਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 2 ਸਾਲ, 7 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 20 ਦਿਨ ਦੀ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣ ਅਤੇ 4 ਸਾਲ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 19 ਨਵੰਬਰ, 2005 ਨੂੰ

ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, 4 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 10 ਦਿਨ।

(III) ***Crl. 2004 ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 715-SB (ਹੰਸ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੁਨ ਜਾਬ ਸਟੇਟ) ਦਾ ਫੈਸਲਾ 14 ਅਗਸਤ, 2008 ਨੂੰ ਹੋਇਆ।***

ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ (ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 304-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 61 ਮਿਤੀ 25 ਅਕਤੂਬਰ, 2001), ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 24 ਫਰਵਰੀ, 2004 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ, ਐਸ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਚਾਵਲਾ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਲ. ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਮੋਗਾ। ਅਤੇ

ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 5 ਸਾਲ, 2 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 2 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1 ਅਕਤੂਬਰ, 2007 ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(2) ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਮ/ਉਦਾਰ/ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਘਿਨਾਉਣੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਨੋਟਿਸ 25 ਨਵੰਬਰ, 2008 ਨੂੰ ਤਤਕਾਲੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਖੁਦ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮੋਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(3) ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਫੀ ਕਿਵੇਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 7 ਅਗਸਤ, 2009 ਨੂੰ ਐਡੀ. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਿ ਕੀ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ 19 ਨਵੰਬਰ, 2008 ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਉਲੀਕਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ:-

ਨੀਤੀ ਨੂੰ

1. (i) ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਗਰਾਂਟ ਆਫ ਰੀਮਿਸ਼ਨ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਜ਼ਾ ਨੀਤੀ, 2010.
(ii) ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।
2. ਇਸ ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਛੋਟ, ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਈ, ਅਰਥਾਤ:-
 - (a) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ:-
 - (i) ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ; ਜਾਂ
 - (ii) ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਲਈ, ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਪਰ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਦਸ ਸਾਲ, ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਚੰਗੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਿਆਖਿਆ। ^ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਮੰਨਣ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ;
 - (b) ਮੁਆਫੀ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ:-
 - (i) ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ 20 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ
1 ਸਾਲ
 - (ii) 7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ 10 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਕੈਦੀ
.. 9 ਮਹੀਨੇ
 - (iii) 5 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ 7 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਕੈਦੀ
.. 6 ਮਹੀਨੇ
 - (iv) 3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ 5 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਕੈਦੀ।
..3 ਮਹੀਨੇ
 - (v) 3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਕੈਦੀ

1 ਮਹੀਨੇ

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਬੇਮਿਸਾਲ ਯੋਗ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਛੋਟ ਅਜਿਹੇ ਪੈਮਾਨੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ,

- (c) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਪੈਰੋਲ ਜਾਂ ਫਰਲੋ 'ਤੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਤਾਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਪੈਰੋਲ ਜਾਂ ਫਰਲੋ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ
 - (d) ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਛੋਟ, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 43 3-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ
3. ਇਸ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ:-
- (i) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦਿੱਲੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪੁਲਿਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ; ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਤਬਾਹੀ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ;
 - (ii) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ;
 - (iii) ਜਿੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੀਕਰੇਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3, 4, 5, 6 ਅਤੇ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 1923 ਜਾਂ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਲਾਅ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1961 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ;

- (iv) ਜਿੱਥੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:-
- (a) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ, 1946; ਜਾਂ
 - (b) ਪਾਸਪੋਰਟ ਐਕਟ, 1967; ਅਤੇ
 - (c) ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985;
- (v) ਜਿੱਥੇ ਸਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਹੈ, ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਮੁਆਫੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ;
- (vi) ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ;
- (vii) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦ;
- (viii) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 107, 108 109 ਅਤੇ 110 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੰਗੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;
- (ix) ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ;
- (x) ਜਿੱਥੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 433 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 72 ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:
- ਜਿੱਥੇ ਫਿਰੋਤੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਡਕੈਤੀ ਜਾਂ ਡਕੈਤੀ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਜਾਂ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- (xi) ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਜਾਂ 304 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 1860 ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 376 ਤੋਂ 376-ਡੀ ਜਾਂ 377 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- (xii) ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ਜਾਂ 304 ਅਧੀਨ ਕੋਈ

- ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੀੜਤ 14 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਬੱਚਾ ਹੈ;
- (xiii) ਜਿੱਥੋਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 376 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;;
- (xiv) ਜਿੱਥੋਂ ਵਿਸਫੋਟਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ, 1908 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 5 ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1987 ਜਾਂ ਅੱਤਵਾਦ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 2002 ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕੇਂਡ, 1860; ਅਤੇ
- (xv) ਜਿੱਥੋਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

(4) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਨੀਤੀ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੀਤੀ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਅਨੁਦਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਬਣਾਵੇਗੀ।

(5) ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਕਤ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ

ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ